

Брюксел, 30.10.2019 г.
COM(2019) 552 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ И СЪВЕТА**

**Двадесети доклад за напредъка по създаването на ефективен и истински Съюз на
сигурност**

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият документ е двадесетият доклад за осъществения напредък по създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност и обхваща развитието в две основни насоки: борбата с тероризма, организираната престъпност и средствата, които ги подкрепят, и укрепването на нашите защитни механизми и изграждането на устойчивост по отношение на тези заплахи.

Комисията „Юнкер“ определи сигурността като първостепенен приоритет от самото начало на своя мандат. Въз основа на Европейската програма за сигурност от април 2015 г.¹ и Съобщението от април 2016 г., с което бе проправен пътят към ефективен и истински Съюз на сигурност², ЕС реагира с координиран подход на поредица от терористични нападения и други нарастващи предизвикателства пред сигурността, постигайки значителен напредък в увеличаването на нашата колективна сигурност.³ Все по-ясно е, че днешните предизвикателства пред сигурността — независимо дали става дума за тероризъм, организирана престъпност, кибератаки, дезинформация или други търпящи развитие кибернетични заплахи — са общи заплахи. Само чрез съвместна работа можем да постигнем равнището на колективна сигурност, което нашите граждани с право изискват и очакват. Това споделено разбиране послужи за основа на напредъка по създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност. Водена от нуждите на националните органи, които работят за гарантирането на безопасността на гражданите, подкрепата на равнище ЕС акцентира върху законодателните и оперативните мерки в областите, в които съвместните действия могат да са от значение за сигурността на държавите членки. Тази работа се извършва в тясно сътрудничество с Европейския парламент и Съвета и при пълна прозрачност спрямо широката общественост. Пълното зачитане на основните права е в основата на тази работа, тъй като сигурността на Съюза може да се гарантира единствено когато гражданите са уверени, че техните основни права се зачитат напълно.

Работата на ЕС за **борба с тероризма** има за цел да се пресекат възможностите за действие на терористите посредством въвеждането на нови правила, с които се затруднява техният достъп до взривни вещества, огнестрелни оръжия и финансиране и се ограничава движението им. ЕС активизира **обмена на информация**, за да предостави на работещите на първа линия полицейски и гранични служители ефикасен достъп до точни и пълни данни, като използва възможно най-добре съществуващата информация и като положи усилия за отстраняване на пропуските и белите петна в нея. Силната и надеждна защита на външните граници е предпоставка за сигурност в пространството на свободно движение без проверки на вътрешните граници. През март 2019 г. Европейският парламент и Съветът постигнаха споразумение за допълнително укрепена и напълно оборудвана **европейска гранична и брегова охрана** и се очаква новият регламент да влезе в сила в началото на декември 2019 г. ЕС осигури платформа и финансиране за работещите в местните общности, за да обменят най-добри практики в **борбата с радикализацията и предотвратяването на насилническият екстремизъм**, и предложи нови правила за ефективното премахване на терористично съдържание онлайн. Подкрепата на ЕС спомогна да се **повиши издръжливостта на**

¹ COM(2015) 185 final, 28.4.2015 г.

² COM(2016) 230 final, 20.4.2016 г.

³ Предходните доклади за напредъка по създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност се намират тук: https://ec.europa.eu/home-affairs/what-we-do/policies/european-agenda-security/legislative-documents_en.

градовете спрямо атаки чрез изготвянето на планове за действие за защита на обществените пространства и за подобряване на готовността за действие срещу химически, биологични, радиологични и ядрени рискове за сигурността. ЕС предприе действия по отношение на **киберсигурността и кибернетичните заплахи**, като изготви нова стратегия на ЕС за киберсигурност и прие съответното законодателство, и положи усилия за справяне с **дезинформацията**, за да защити по-добре нашите изборни процеси. Продължава работата по укрепването на сигурността на нашата **цифрова критична инфраструктура**, включително чрез засилено сътрудничество в областта на **киберсигурността на мрежите от пето поколение** в цяла Европа.

Предстои обаче още работа. Излъченото на живо в интернет нападение върху синагога в Хале (Германия) на 9 октомври 2019 г., при което бяха убити двама души, ни напомни по шокиращ начин за заплахата от крайнодесния насилнически екстремизъм и антисемитизма. Отново стана ясно, че с интернет се злоупотребява за целите на терористичната пропаганда, а това на свой ред подчерта **нуждата от общоевропейски правила за заличаването на терористично съдържание онлайн**. На заседанието си от 7—8 октомври 2019 г. Съветът по правосъдие и вътрешни работи обсъди десния екстремизъм и тероризма, като подчерта необходимостта от по-нататъшна работа, включително за да се противодейства на разпространението на незаконно дясно екстремистко съдържание онлайн и офлайн. В същото време убийството на трима полицаи и на още един служител в главното управление на полицията в Париж на 3 октомври 2019 г. показва, че заплахата от свързания с джихадизма тероризъм продължава да е реална и че текущите усилия за подкрепа на държавите членки да се справят с тази заплаха трябва да продължат. Бягството от затвора на членове на ИДИЛ/Даеш по време на неотдавнашните събития в Северна Сирия би могло да има сериозно отражение върху сигурността в Европа. Важно е държавите членки да използват пълноценно съществуващите информационни системи за откриване и установяване на самоличността на чуждестранни бойци терористи при преминаване на външните граници. Продължава работата и по използването на сведения от зоните на бойни действия с цел наказателно преследване на чуждестранни бойци терористи.

В настоящия доклад се описва постигнатият неотдавна напредък в работата по създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност, като се подчертават областите, в които са необходими допълнителни действия. В него е представена актуална информация относно изпълнението на договорените мерки във връзка с **киберсигурността на мрежите от пето поколение**, по-специално във връзка с доклада за оценката на ЕС на риска, публикуван на 9 октомври 2019 г., и с **борбата с дезинформацията**.

В настоящия доклад се акцентира по-специално на **външното измерение** на сътрудничеството в рамките на Съюза на сигурност с подписването на две двустранни **споразумения за борба с тероризма** с Албания и Република Северна Македония и постигнатия напредък в сътрудничеството с трети държави партньори по отношение на обмена на **резервационни данни на пътниците**. Успоредно с настоящия доклад Комисията прие и искане за разрешение за започване на преговори по споразумение между ЕС и **Нова Зеландия** относно обмена на лични данни за целите на борбата с тежката престъпност и тероризма.

II. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНОДАТЕЛНИТЕ ПРИОРИТЕТИ

1. Предотвратяване на радикализацията онлайн и в рамките на общностите

Предотвратяването на радикализацията е основен елемент на реакцията на Съюза на терористичните заплахи. В това отношение през 21 век най-важното бойно поле за терористите е интернет. Наличието на места, където радикализираните лица могат да общуват и да споделят съдържание, позволява развитието и разрастването на мрежи от използващи насилие джихадисти и десни екстремисти в световен мащаб. Ето защо Комисията продължава да прилага своя двустранен подход срещу радикализацията онлайн, съгласно който предложените правила относно премахването на незаконно терористично съдържание онлайн следва да укрепят доброволното партньорство с онлайн платформите.

От съществено значение за това е **законодателното предложение за предотвратяване на разпространението на терористично съдържание онлайн**, с чиито ясни правила и гаранции интернет платформите се задължават да премахват терористично съдържание в рамките на един час след получаване на мотивирано искане от компетентните органи и да предприемат проактивни мерки, пропорционални на равнището на излагане на терористично съдържание⁴. В ход са междуинституционалните преговори между Европейския парламент и Съвета, като първата тристранна среща се проведе на 17 октомври 2019 г. Като се има предвид заплахата, която представлява терористичното съдържание онлайн, Комисията призовава съзаконодателите да постигнат съгласие по предложеното законодателство до края на 2019 г.

Предложеното законодателство допълва доброволното партньорство със сектора на интернет услугите и други заинтересовани страни, което се осъществява чрез **Интернет форума на ЕС**. От създаването си през 2015 г. насам този форум служи като катализатор за интернет дружествата да проявяват самоинициатива при откриването и отстраняването на терористично съдържание онлайн, проправяйки пътя за иницирираната от сектора „споделена хеш-база данни“⁵ и за създаването на Глобалния интернет форум за борба с тероризма. Звеното на ЕС за сигнализиране за незаконно съдържание в интернет, което е част от правоприлагащата агенция на ЕС Европол, изигра важна роля за укрепването на сътрудничеството с интернет дружествата и допринесе за постигането на общите цели на Интернет форума на ЕС. На последната среща на министрите, която се проведе в рамките на Интернет форума на ЕС на 7 октомври 2019 г., държавите от ЕС и високопоставените представители на интернет дружествата поеха ангажимент да си сътрудничат съгласно т.нар. **„протокол на ЕС за действие при кризи“**. В протокола на ЕС за действие при кризи се посочват прагове за засилено сътрудничество и се установяват нови начини за укрепване на реакцията при кризи. Това е част от усилията на международно равнище в отговор на „Призива за действие след Крайстчърч“⁶, чиято цел е да се гарантира координирана и бърза реакция, за да се ограничава стихийното разпространение на терористично или насилническо екстремистко съдържание онлайн.

---

⁴ COM(2018) 640 final, 12.9.2018 г.

⁵ Създаден от консорциум от дружества инструмент за улесняване на сътрудничеството с цел предотвратяване на разпространението на терористично съдържание сред платформите.

⁶ В отговор на нападенията на 15 март 2019 г. в Крайстчърч, Нова Зеландия, президентът на Франция Еманюел Макрон и министър-председателят на Нова Зеландия Джасинда Ардерн поканиха на 15 май 2019 г. в Париж лидерите и онлайн платформите, за да поставят началото на „Призива за действие след Крайстчърч“. Председателят Юнкер подкрепи призива и обяви изготвянето на протокол на ЕС за действие при кризи.

Освен тези мерки срещу онлайн радикализацията Комисията продължава да подкрепя усилията на национално и местно равнище за **предотвратяване и противодействие на радикализацията на място**. Въз основа на богатите експертни познания и опит, натрупани в рамките на Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията, ЕС предлага целенасочена подкрепа за местните субекти, включително градовете⁷, и предоставя възможности за обмен между практикуващи специалисти, изследователи и създатели на политики. Така например мрежата публикува конкретни насоки и организира семинари в помощ на компетентните органи при работата им с деца, дошли от зони на конфликти⁸. За да се осигури непрекъснатостта на дейностите, извършвани в рамките на Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията, Комисията започна процедура за нов рамков договор на прогнозирана стойност от 61 милиона евро за период от четири години, считано от 2020 г.⁹

С цел противодействие на заплахата, свързана с терористичното съдържание онлайн, Комисията призовава Европейския парламент и Съвета:

- да приключат преговорите по законодателното предложение за предотвратяване на разпространението на **терористично съдържание онлайн** преди края на годината.

2. *По-надеждни и по-интелигентни информационни системи за управление на сигурността, границите и миграцията*

ЕС активизира обмена на информация, като по този начин способства за борбата с измамите със самоличност¹⁰, подобри граничните проверки¹¹, модернизира европейските бази данни в областта на правоприлагането¹², запълни пропуските в

⁷ За сътрудничеството с градовете по въпросите на сигурността вж. също раздел V, точка 2 относно подготвеността и защитата, и по-специално защитата на обществените пространства.

⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/radicalisation_awareness_network/ran-papers/docs/issue_paper_child_returnees_from_conflict_zones_112016_en.pdf

⁹ Рамковият договор е разделен на две обособени позиции: 29 000 000 EUR за подкрепа на дейностите на Мрежата за осведоменост по въпросите на радикализацията през следващите четири години и 32 000 000 EUR за подобряване на способностите на държавите членки, националните, регионалните и местните органи и приоритетните трети държави за ефективна борба с радикализацията, по-специално чрез предлагане на възможности за работа в мрежа, целенасочени и съобразени с потребностите услуги, както и научни изследвания и анализи.

¹⁰ Регламент (ЕС) 2019/1157 от 20 юни 2019 г. относно повишаване на сигурността на личните карти на гражданите на Съюза и на документите за пребиваване, издавани на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства, които упражняват правото си на свободно движение.

¹¹ Въвеждане на системни проверки на всички граждани по външните граници, като се използва Шенгенската информационна система. Всички държави от Шенгенското пространство, както и Румъния, България, Хърватия и Кипър прилагат въведените през април 2017 г. правила за системни проверки в съответните бази данни по външните граници. В съответствие с тези правила са възможни временни дерогации по сухопътните или морските граници, но само по отношение на гражданите на ЕС, поради непропорционалното въздействие върху потока на движение. Към момента за такива дерогации са съобщили шест държави членки/асоциирани към Шенген държави (Латвия, Норвегия, Словения, Унгария, Финландия и Хърватия). Що се отнася до въздушните граници, възможността за дерогация от правилата за системните проверки изтече през април 2019 г.

¹² Укрепената Шенгенска информационна система (Регламент (ЕС) 2018/1860 от 28.11.2018 г., Регламент (ЕС) 2018/1861 от 28.11.2018 г., Регламент (ЕС) 2018/1862 от 28.11.2018 г. и Европейската информационна система за съдимост, включваща граждани на трети държави (Регламент (ЕС) 2019/816 от 17.4.2019 г.). Укрепването на Шенгенската информационна система включва общо задължение за въвеждане в системата на сигнали, свързани с тероризъм.

информацията¹³ и подсили правоприлагащата агенция на ЕС Европол¹⁴. От основно значение за това е **оперативната съвместимост на информационните системи на ЕС**¹⁵, а именно оптималното използване на съществуващата информация и отстраняването на белите петна в нея. Отговаряйки на нуждите на работещите на първа линия, оперативната съвместимост ще доведе до по-бърз и по-систематичен достъп до информация за служителите на правоприлагащите органи, граничните служители и служителите в областта на миграцията, което ще допринесе за подобряване на вътрешната сигурност и управлението на границите.

Оперативната съвместимост и всички свързани с нея иновации обаче ще имат ефект върху управлението на сигурността, границите и миграцията на място само ако всяка държава членка прилага изцяло съответното законодателство. Ето защо **осъществяването** на оперативната съвместимост е основен приоритет на Съюза на сигурност както на политическо, така и на техническо равнище. Комисията и Агенцията на ЕС за оперативното управление на широкомащабни информационни системи в пространството на свобода, сигурност и правосъдие (eu-LISA) съдействат на държавите членки с експертен опит и обмен на най-добри практики, като използват мрежа от национални координатори и разработват система от показатели с оглед на въвеждането на ефективни механизми за наблюдение и координация. Тясното сътрудничество между агенциите на ЕС, всички държави членки и асоциираните към Шенген държави ще бъде от първостепенно значение за постигането на амбициозната цел до 2020 г. да е налице пълна оперативна съвместимост на информационните системи на ЕС за управление на сигурността, границите и миграцията.

Същевременно Европейският парламент и Съветът все още трябва да **приключат законодателната си работа** в тази област. Бързото постигане на споразумение по всички внесени за разглеждане законодателни предложения е от съществено значение за осигуряването на пълно и своевременно въвеждане на оперативната съвместимост. На първо място, като част от техническото осъществяване на **Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им**, е необходимо да бъдат направени технически изменения на свързаните регламенти¹⁶ с оглед на цялостното изграждане на системата. Комисията приканва Европейския парламент да ускори работата си по тези технически изменения, за да могат междуинституционалните преговори да започнат възможно най-бързо. Второ, все още тежат междуинституционалните преговори във връзка с предложението от май 2018 г. за укрепване и усъвършенстване на съществуващата **Визова информационна система**¹⁷. Комисията призовава съзаконодателите да приключат бързо преговорите, като вземат предвид резултатите от

¹³ Системата на ЕС за влизане/излизане (Регламент (ЕС) 2017/2226 от 30.11.2017 г.) и Системата на ЕС за информация за пътуванията и разрешаването им (Регламент (ЕС) 2018/1240 от 12.9.2018 г. и Регламент (ЕС) 2018/1241 от 12.9.2018 г.).

¹⁴ През последните години ролята на Европол беше значително засилена от гледна точка на нейния обхват и задълбоченост. Агенцията бе укрепена с приемането на Регламента за Европол през 2016 г. (Регламент (ЕС) 2016/794 от 11.5.2016 г.) Държавите членки увеличиха съществено обема на информацията, споделяна със и чрез Европол. Създаването на Европейския център за борба с тероризма към Европол увеличи аналитичните способности на Агенцията по свързаните с тероризъм случаи. Бюджетът на Европол се увеличава постоянно през последните години — от 82 милиона евро през 2014 г. на 138 милиона евро през 2019 г. Преговорите по бюджета за 2020 г. продължават.

¹⁵ Регламент (ЕС) 2019/817 от 20.5.2019 г. и Регламент (ЕС) 2019/818 от 20.5.2019 г.

¹⁶ Регламент (ЕС) 2018/1240 от 12.9.2018 г. и Регламент (ЕС) 2018/1241 от 12.9.2018 г.

¹⁷ COM (2018) 302 final, 16.5.2018 г.

първата тристранна среща, състояла се на 22 октомври 2019 г. Трето, все още не е постигнато споразумение по предложението на Комисията от май 2016 г. за разширяване на обхвата на базата данни **Евродак**¹⁸, с което се предвижда в нея да се съхраняват не само пръстовите отпечатащи и съответните данни на кандидатите за убежище и на лицата, задържани във връзка с незаконно преминаване на външната граница, но и тези на незаконно пребиваващите граждани на трети държави. С предложените промени освен това се удължава срокът на съхранение на пръстовите отпечатащи и съответните данни на лицата, които влизат незаконно в ЕС. Комисията призовава съзаконодателите да пристъпят към приемането на предложението.

С цел укрепване на информационните системи на ЕС за управление на сигурността, границите и миграцията Комисията призовава Европейския парламент и Съвета:

- да придвижат работата с цел бързо постигане на споразумение по предложените технически изменения, необходими за създаването на **Европейската система за информация за пътуванията и разрешаването им**;
- да проведат и приключат своевременно преговорите по предложението за укрепване на съществуващата **Визова информационна система**;
- да приемат законодателното предложение във връзка с **Евродак** (*приоритет в рамките на съвместната декларация*).

3. Пресичане на възможностите за действие на терористите

ЕС предприе решителни мерки, за да пресече възможностите за действие на терористите посредством въвеждането на нови правила, с които се затруднява достъпът на терористи и други престъпници до взривни вещества¹⁹, огнестрелни оръжия и финансиране²⁰ и се ограничава движението им²¹.

С цел засилване на ответните действия по съдебен ред спрямо тероризма, на 1 септември 2019 г. Агенцията на ЕС за сътрудничество в областта на наказателното правосъдие (Евроюст) създаде **Европейски съдебен регистър в областта на борбата с тероризма**. Регистърът ще събира съдебна информация, чрез която да се установят връзки в производствата срещу лица, заподозрени в извършване на терористични престъпления, като по този начин ще се засили координацията между прокурорите в контекста на разследванията за борба с тероризма, имащи потенциални трансгранични последици.

Необходими са обаче допълнителни усилия за съдействие и улесняване на разследванията при трансгранични случаи, особено когато става въпрос за **достъпа на правоприлагащите органи до електронни доказателства**. Що се отнася до законодателните предложения от април 2018 г. за подобряване на трансграничния

¹⁸ COM (2016) 272 final, 4.5.2016 г.

¹⁹ Регламент (ЕС) 2019/1148 от 20 юни 2019 г. за предлагането на пазара и употребата на прекурсори на взривни вещества. Регламентът влезе в сила на 31 юли 2019 г. и ще започне да се прилага 18 месеца след тази дата.

²⁰ Директива (ЕС) 2019/1153 от 11 юли 2019 г. за установяване на правила, с които се улеснява използването на финансова и друга информация за предотвратяването, разкриването, разследването или наказателното преследване на определени престъпления.

²¹ Въвеждане на системни проверки на всички граждани по външните граници, като се използва Шенгенската информационна система.

достъп до електронни доказателства при наказателни разследвания²², Европейският парламент все още трябва да приеме своята позиция за водене на преговори, преди съзаконодателите да могат да започнат преговорите. Комисията призовава Европейския парламент да придвижи напред работата по това законодателно предложение, така че съзаконодателите да могат да работят за бързото му приемане. Комисията също така участва в **международни преговори** за подобряване на трансграничния достъп до електронни доказателства въз основа на предложението си за вътрешните правила на ЕС. На 25 септември 2019 г. Комисията и органите на Съединените щати проведоха първия официален кръг от преговори по **споразумение между ЕС и САЩ относно трансграничния достъп до електронни доказателства**. Следващият кръг е насрочен за 6 ноември 2019 г. В контекста на продължаващите преговори за **втори допълнителен протокол към Конвенцията от Будапеща на Съвета на Европа за престъпления в кибернетичното пространство** Комисията участва от името на Съюза в три заседания за преговори през юли, септември и октомври 2019 г. В преговорите бе постигнат добър напредък, но все още предстои да бъдат разгледани редица важни въпроси от съществен интерес за Съюза, като например гаранциите за защитата на данните. Преговорите за втори допълнителен протокол ще продължат през ноември 2019 г. и през цялата 2020 г. Провеждането на бързи преговори и по двата текста е важно за постигането на напредък в международното сътрудничество за обмен на електронни доказателства, като същевременно бъде гарантирано съответствие със законодателството на ЕС и задълженията на държавите членки по него, като се вземат предвид и бъдещите промени в законодателството на ЕС.

Отчитайки съществуващите опасения във връзка с изпирането на пари, на 19 септември 2019 г. Европейският парламент прие **Резолюция относно прилагането на законодателството на Съюза за борба с изпирането на пари**²³, с която даде отговор на приетия от Комисията на 24 юли 2019 г. пакет от четири доклада относно борбата с изпирането на пари²⁴. Европейският парламент призова държавите членки да гарантират правилното и бързо прилагане на директивите за борба с изпирането на пари. Той призова също Комисията да оцени дали един регламент за борба с изпирането на пари би бил по-подходящ инструмент от директива, както и да оцени необходимостта от механизъм за координация и подкрепа за звената за финансово разузнаване.

С цел подобряване на достъпа на правоприлагащите органи до електронни доказателства Комисията призовава Европейския парламент и Съвета:

- да постигнат бързо споразумение по законодателните предложения относно **електронните доказателства** (*приоритет в рамките на съвместната декларация*).

²² COM(2018) 225 final, 17.4.2018 г., и COM(2018) 226 final, 17.4.2018 г.

²³ http://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2019-0022_BG.html

²⁴ Доклад относно оценката на рисковете от изпирането на пари и финансирането на тероризма, които оказват въздействие върху вътрешния пазар и се отнасят до презгранични дейности (COM(2019) 370 final, 24.7.2019 г.), Доклад относно взаимното свързване на националните централизирани автоматизирани механизми (централни регистри или централни електронни системи за извличане на данни) на държавите членки относно банковите сметки (COM(2019) 372 final, 24.7.2019 г.), Доклад относно оценката на неотдавнашни случаи на предполагаемо изпиране на пари с участието на кредитни институции от ЕС (COM(2019) 373 final, 24.7.2019 г.), Доклад относно оценката на рамката за сътрудничество между звената за финансово разузнаване (COM(2019) 371 final, 24.7.2019 г.).

4. *Повишаване на киберсигурността*

Повишаването на киберсигурността продължава да бъде ключов аспект от работата за постигане на истински и ефективен Съюз на сигурност. С изпълнението на Стратегията на ЕС за киберсигурност от 2017 г.²⁵ Съюзът повиши своята устойчивост, като си осигури по-добра защита и по-бързо възстановяване при от евентуални атаки, а също и като засили своите възпиращи мерки, увеличавайки шансовете нападателите да бъдат заловени и наказани, включително чрез рамка за съвместен дипломатически отговор на ЕС на злонамерените действия в киберпространството. Съюзът също така оказва подкрепа на държавите членки в областта на киберотбраната с изпълнението на Политическата рамка на ЕС за кибернетична отбрана²⁶.

С влизането в сила на Акта за киберсигурността²⁷ през юни 2019 г. започва да се оформя **уредбата на ЕС за сертифициране на киберсигурността**. Сертифицирането играе съществена роля за повишаване на доверието и сигурността на продуктите и услугите, които са от основно значение за цифровия единен пазар. Уредбата за сертифициране ще предостави общоевропейски схеми за сертифициране като цялостен набор от правила, технически изисквания, стандарти и процедури. В изготвянето ѝ участват две експертни групи — Европейската група за сертифициране на киберсигурността, представляваща органите на държавите членки, и Групата на заинтересованите страни в областта на сертифицирането на киберсигурността, която представлява сектора. В последната група са обединени представители както на търсенето, така и на предлагането на продукти и услуги в областта на информационните и комуникационните технологии, включително малките и средните предприятия, доставчиците на цифрови услуги, европейските и международните органи по стандартизация, националните органи по акредитация, надзорните органи за защита на данните и органите за оценяване на съответствието.

Същевременно все още предстои Европейският парламент и Съветът да постигнат съгласие по законодателната инициатива²⁸ за създаване на **Европейски център за промишлени, технологични и изследователски експертни познания в областта на киберсигурността и Мрежа от национални координационни центрове**. Предложението има за цел да укрепи капацитета на Съюза в областта на киберсигурността, като се стимулира европейската технологична и промишлена екосистема на киберсигурност, както и като се координират и обединят съответните ресурси. Комисията призовава съзаконодателите да възобновят и бързо да приключат междуинституционалните преговори по тази приоритетна инициатива за повишаване на киберсигурността.

Работата по повишаването на киберсигурността включва подкрепа както за националното, така и за регионалното равнище.²⁹

²⁵ JOIN(2017) 450 final, 13.9.2017 г.

²⁶ Политическа рамка на ЕС за кибернетична отбрана (актуализация 2018 г.), приета от Съвета на 19 ноември 2018 г. (14413/18).

²⁷ Регламент (ЕС) 2019/881 от 17.4.2019 г.

²⁸ COM(2018) 630 final, 12.9.2018 г.

²⁹ Така например Комисията подкрепя междурегионално партньорство за иновации в областта на киберсигурността, в което участват Бретан, Кастилия и Леон, Северен Рейн-Вестфалия, Централна Финландия и Естония с цел разработване на европейска верига за създаване на стойност, свързана с киберсигурността, с акцент върху търговията и разрастването.

Освен работата за преодоляване на кибернетичните заплахи, насочени срещу системи и данни, ЕС продължава да работи за справяне със сложните и многостранни предизвикателства, свързани с **хибридните заплахи**. В Съвета беше създадена хоризонтална работна група за борба с хибридните заплахи с цел да се подобри устойчивостта на ЕС и неговите държави членки спрямо хибридните заплахи и да се подкрепят действията за повишаване на устойчивостта на обществата спрямо кризи. Комисията и Европейската служба за външна дейност подкрепят тези усилия съгласно Съвместната рамка за борба с хибридните заплахи от 2016 г.³⁰ и Съвместното съобщение от 2018 г. относно повишаването на устойчивостта и укрепването на способностите за борба с хибридните заплахи³¹. Освен това Съвместният изследователски център разработва рамка за „концептуален модел“ за характеризиране на хибридните заплахи с цел да се помогне на държавите членки и техните компетентни органи да установят вида на хибридните заплахи, с които биха могли да се сблъскат. Моделът разглежда начина, по който даден субект (държавен или недържавен) използва набор от инструменти (от дезинформация до шпионаж или физически операции) в различни сфери (икономическата, военната, социалната, политическата), за да засегне своята мишена и за да постигне редица цели.

С цел повишаване на киберсигурността Комисията призовава Европейския парламент и Съвета:

- да постигнат бързо споразумение по законодателното предложение за **Европейски център за промишлени, технологични и изследователски експертни познания в областта на киберсигурността и Мрежа от национални координационни центрове**.

III. ПОВИШАВАНЕ НА СИГУРНОСТТА НА ЦИФРОВИТЕ ИНФРАСТРУКТУРИ

Мрежите от пето поколение (5G) ще са бъдещият гръбнак на все по-цифровизираните икономики и общества. Засегнати са милиарди свързани предмети и системи, включително във важни сектори като енергетиката, транспорта, банковото дело и здравеопазването, както и системи за промишлен контрол, пренасящи чувствителна информация и подпомагащи системите за безопасност. Поради това гарантирането на киберсигурността и устойчивостта на мрежите 5G е от основно значение.

Като част от координиран подход на 9 октомври 2019 г. държавите членки публикуваха доклад относно **координираната от ЕС оценка на риска в областта на киберсигурността на мрежите от пето поколение** с подкрепата на Комисията и Европейската агенция за киберсигурност³². Тази важна стъпка е част от изпълнението на приетата през март 2019 г. препоръка на Комисията да се гарантира високо равнище на киберсигурност на мрежите от пето поколение в целия ЕС³³. Докладът е изготвен въз

³⁰ JOIN(2016) 18 final, 6.4.2016 г.

³¹ JOIN(2018) 16 final, 13.6.2018 г.

³² Координираната от ЕС оценка на риска по отношение на киберсигурността на мрежите от пето поколение беше допълнена от групата за сътрудничество на компетентните органи, създадена с Директивата относно сигурността на мрежите и информационните системи (Директива (ЕС) 2016/1148 от 6 юли 2016 г.), с помощта на Комисията и Европейската агенция за киберсигурност: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-wide-coordinated-risk-assessment-5g-networks-security>.

³³ C(2019)2355 final, 26.3.2019 г.

основа на резултатите от националните оценки на риска за киберсигурността, извършени от всички държави членки. В него се посочват основните заплахи и злонамерени субекти, най-чувствителните активи, основните уязвими места (както от техническо, така и от друго естество) и редица стратегически рискове. Въз основа на оценката ще бъдат набелязани действия за намаляване на риска, които могат да бъдат изпълнени на национално и европейско равнище.

В доклада се подчертават редица значими **предизвикателства, свързани с киберсигурността**, които вероятно ще се появят или ще станат по-забележими в мрежите от пето поколение. Тези предизвикателства в областта на сигурността са свързани главно с ключови *нововъведения* в технологиите от пето поколение, по-конкретно значението на софтуера и широкия спектър от услуги и приложения, за които способстват технологиите 5G, както и ролята на *доставчиците* в изграждането и експлоатацията на мрежи 5G и степента на зависимост от отделни доставчици. Това означава, че продуктите, услугите и операциите на доставчиците стават във все по-голяма степен част от „атакуемата повърхност“ на мрежите от пето поколение. Освен това рисковият профил на отделните доставчици ще стане особено важен, включително вероятността доставчикът да стане обект на намесителство от държава извън ЕС.

В съответствие с процеса, определен в препоръката на Комисията от март 2019 г., държавите членки следва да постигнат съгласие до 31 декември 2019 г. относно **набор от мерки за намаляване на рисковете**, установени в областта на киберсигурността на национално равнище и на равнището на Съюза. Комисията и Европейската служба за външна дейност ще продължат освен това да обменят сведения и идеи относно киберсигурността и устойчивостта на мрежите 5G с единомислещите партньори. В тази връзка Комисията поддържа контакти с НАТО относно координираната от ЕС оценка на риска на киберсигурността на мрежите от пето поколение.

IV. БОРБА С ДЕЗИНФОРМАЦИЯТА И ЗАЩИТА НА ИЗБОРИТЕ СРЕЩУ ДРУГИ КИБЕРНЕТИЧНИ ЗАПЛАХИ

ЕС създаде **уредба за координирани действия срещу дезинформацията**, при пълно зачитане на европейските ценности и основните права³⁴. Работата по изпълнение на Плана за действие за борба с дезинформацията³⁵ продължава да смаява пространството за дезинформация, включително за да се защити почтеността на изборите.

От съществено значение за това е работата с индустрията, която се осъществява въз основа на инструмент за саморегулиране — **Кодекса за поведение във връзка с дезинформацията** за онлайн платформите и рекламния сектор, който започна да се прилага през октомври 2018 г.³⁶ Въз основа на годишните доклади за самооценка, представени от онлайн платформите и другите страни по Кодекса и публикувани на 29

³⁴ Вж. Плана за действие за борба с дезинформацията (JOIN(2018) 36 final, 5.12.2018 г.).

³⁵ JOIN (2019) 12 final, 14.6.2019 г.

³⁶ Съгласно Кодекса онлайн платформите Google, Facebook, Twitter и Microsoft са поели ангажимент да предотвратяват манипулативното използване на техните услуги от страна на злонамерени субекти, да осигуряват прозрачност и публично оповестяване на политическата реклама и да предприемат други действия за подобряване на прозрачността, отчетността и надеждността на онлайн екосистемата. Освен това търговските сдружения от рекламния сектор поеха ангажимент да си сътрудничат с платформите, за да подобрят контрола над рекламното позициониране и да разработят инструменти за защита на марката с цел да се ограничи позиционирането на реклама на сайтове, разпространяващи дезинформация.

октомври 2019 г., заедно с изявление на Комисията³⁷, Комисията направи оценка на ефективността на Кодекса след първата година на прилагането му. Като цяло в докладите се привеждат доказателства за сериозните усилия на подписалите страни да изпълнят своите ангажименти.

Скоростта и мащаба на действията на подписалите Кодекса платформи в неговите пет направления на ангажименти са различни. Като цяло е отбелязан по-голям напредък по отношение на ангажиментите, свързани с изборите за Европейски парламент през 2019 г., а именно по ангажиментите за възпрепятстване на рекламирането и стимулите за реализиране на приходи от дезинформация (направление 1), за гарантиране на прозрачността на политическата и тематично ориентираната реклама (направление 2) и за гарантиране на интегритета на услугите, заплашен от неавтентични профили и поведения (направление 3). За разлика от това е отбелязан по-слаб напредък или няма напредък по ангажиментите за оправомощаване на потребителите (направление 4) и за заздравяване на позициите на научноизследователската общност, включително чрез предоставянето от платформите на подходящ и съобразен с неприкосновеността на личния живот достъп до данни за научноизследователски цели (направление 5). Има разлики в обхвата на действията, предприети от отделните платформи, за да гарантират изпълнението на ангажиментите си, както и различия между държавите членки по отношение на прилагането на отделните политики. Комисията продължава да работи със страните, подписали Кодекса, и други заинтересовани страни, за да се ускорят действията за борба с дезинформацията.

В съответствие с Плана за действие за борба с дезинформацията Комисията и върховният представител, в сътрудничество с държавите членки, създадоха **система за бързо предупреждение** в отговор на кампании за дезинформация. Тази система позволи на институциите на ЕС и на държавите членки да обменят информация и анализи преди изборите за Европейски парламент през 2019 г. и да координират своите отговори. След изборите тази дейност стана още по-интензивна, като ежедневно се обменя информация на работно равнище и различни държави членки организираха три срещи на звената за контакт за системата за бързо предупреждение.

Друга практическа стъпка в разкриването на дезинформация представляваше работата на **Екипа за стратегически комуникации**, и по-специално неговата оперативна група за Източното съседство, която управлява проекта EUvsDisinfo, насочен към наблюдение, анализ и отговор на прокремълската дезинформация³⁸. От началото на 2019 г., благодарение на първия специално заделен бюджет в размер на 3 милиона евро, тази дейност беше засилена и разширена, за да включи наблюдението и анализа на прокремълска дезинформация в уеб пространството, радио- и телевизионните и социалните медии на 19 езика — от английски до сръбски и арабски. Благодарение на увеличаване на капацитета за наблюдение броят на разкритите дейности за дезинформация се увеличи над два пъти — на около 2000 случая на дезинформация от началото на 2019 г. досега, в сравнение със 765 случая за същия период през 2018 г. Оперативната група за стратегически комуникации за Източното съседство изигра важна роля за

³⁷ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/bg/statement_19_6166. Освен Google, Facebook, Twitter и Microsoft, другите страни, подписали Кодекса, включват Mozilla, седем европейски или национални сдружения, представляващи рекламния сектор, и EDiMA — европейска асоциация, която представлява платформите и други технологични дружества, осъществяващи дейност в онлайн сектора.

³⁸ www.euvsdisinfo.eu

наблюдението и разкриването на прокремълската дезинформация, насочена към изборите за Европейски парламент през 2019 г. Проучването беше съчетано с кампания за повишаване на осведомеността относно опитите за намеса в изборните процеси по света. В рамките на комуникационните дейности, осъществени в тясно сътрудничество с Европейския парламент и Комисията, бяха проведени над 20 интервюта в медиите, а в кампанията участваха над 300 журналисти.

Комисията също така предприе действия, за да **ограничи разпространението на дезинформация и митове за институциите и политиките на ЕС**. Тя създаде мрежа от експерти в областта на комуникацията с онлайн портал, който предлага интерактивни информационни материали относно политиките на ЕС и предизвикателствата на дезинформацията и нейното въздействие върху обществото. Освен това в сътрудничество с Европейския парламент и Европейската служба за външна дейност Комисията стартира поредица от кампании в социалните медии, насочени към опровергаване на дезинформацията³⁹.

V. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДРУГИ ПРИОРИТЕТНИ ДОСИЕТА ВЪВ ВРЪЗКА СЪС СИГУРНОСТТА

1. Изпълнение на законодателни мерки в рамките на Съюза на сигурност

Договорените в рамките на Съюза на сигурност мерки ще донесат пълна полза за сигурността само ако всички държави членки гарантират бързото им и цялостно прилагане. За тази цел Комисията подкрепя активно държавите членки при прилагането на законодателството на ЕС, включително като предоставя финансиране и улеснява обмена на най-добри практики. Комисията използва всички свои правомощия съгласно Договорите за прилагането на правото на ЕС, включително като предприема действия за установяване на нарушения, когато е целесъобразно.

Крайният срок за транспонирането на **Директивата на ЕС за резервационните данни на пътниците**⁴⁰ изтече на 25 май 2018 г. Към настоящия момент 25 държави членки са уведомили за пълното транспониране на акта⁴¹, което представлява значителен напредък от юли 2018 г., когато Комисията откри производства за установяване на нарушение срещу 14 държави членки⁴². Въпреки текущите производства за установяване на нарушение, започнали на 19 юли 2018 г., две държави членки все още не са уведомили за пълно транспониране⁴³. Успоредно с това Комисията продължава да подпомага всички държави членки в усилията им за завършване на разработването на техните системи за регистриране на резервационните данни на пътниците, включително чрез улесняване на обмена на информация и най-добри практики.

---

³⁹ https://europa.eu/euprotects/content/homepage_bg

⁴⁰ Директива (ЕС) 2016/681, 27.4.2016 г. Дания не участва в приемането на тази директива и не е обвързана от нея, нито от нейното прилагане.

⁴¹ Информацията относно уведомяването за пълно транспониране се базира на декларациите на държавите членки и не засяга проверката на транспонирането от страна на службите на Комисията (положение към 17.10.2019 г.).

⁴² Вж. Шестнадесетия доклад за напредъка по създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност (COM(2018) 690 final, 10.10.2018 г.).

⁴³ Словения изпрати уведомление за частично транспониране. Испания не е изпратила уведомление за транспониране (положение към 17.10.2019 г.).

Крайният срок за транспониране на **Директивата относно борбата с тероризма**⁴⁴ изтече на 8 септември 2018 г. Към настоящия момент 22 държави членки са уведомили за пълното транспониране на акта, което представлява значителен напредък от ноември 2018 г., когато Комисията откри производства за установяване на нарушение срещу 16 държави членки⁴⁵. Въпреки текущите производства за установяване на нарушение, три държави членки все още не са уведомили за пълно транспониране⁴⁶. На 25 юли 2019 г. Комисията изпрати мотивирани становища до две държави членки за това, че не са уведомили за пълното транспониране на директивата⁴⁷. В отговор на това и двете държави членки посочиха, че законодателната работа ще приключи преди края на тази година.

Крайният срок за транспониране на **Директивата относно контрола на придобиването и притежаването на оръжие**⁴⁸ изтече на 14 септември 2018 г. Към настоящия момент 13 държави членки са уведомили за пълно транспониране. Въпреки текущите производства за установяване на нарушение, започнали на 22 ноември 2018 г., 15 държави членки все още не са уведомили за пълно транспониране⁴⁹. На 25 юли 2019 г. Комисията изпрати мотивирани становища до 20 държави членки за това, че не са уведомили за пълното транспониране на директивата. В отговор на това пет държави членки съобщиха за пълното транспониране на директивата⁵⁰.

Крайният срок за транспонирането на **Директивата относно правоприлагането в областта на защитата на данните**⁵¹ изтече на 6 май 2018 г. Към настоящия момент, 25 държави членки са уведомили за пълното транспониране на акта, което представлява значителен напредък от юли 2018 г., когато Комисията откри производства за установяване на нарушение срещу 19 държави членки.⁵² Въпреки текущите производства за установяване на нарушение, три държави членки все още не са уведомили за пълно транспониране⁵³. На 25 юли 2019 г. Комисията реши да предяви иск пред Съда на Европейския съюз срещу две държави членки⁵⁴, които не са транспонирали директивата, и изпрати официално уведомително писмо на една държава членка⁵⁵ за това, че не е транспонирала директивата изцяло⁵⁶.

---

⁴⁴ Директива (ЕС) 2017/541, 15.3.2017 г. Директивата не се прилага в Обединеното кралство, Ирландия и Дания.

⁴⁵ Вж. Седемнадесетия доклад за напредъка по създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност (СОМ(2018) 845 final, 11.12.2018 г.).

⁴⁶ Гърция и Люксембург не са съобщили за национални мерки за изпълнение. Полша съобщи за национални мерки, които представляват частично транспониране (положение към 17.10.2019 г.).

⁴⁷ Гърция и Люксембург.

⁴⁸ Директива (ЕС) 2017/853, 17.10.2019 г.

⁴⁹ Белгия, Естония, Обединеното кралство, Полша, Словакия, Чехия и Швеция уведомиха за мерки, с които се транспонират част от новите разпоредби. Германия, Гърция, Испания, Кипър, Люксембург, Румъния, Словения и Унгария не са уведомили за никакви мерки за транспониране (положение към 17.10.2019 г.).

⁵⁰ Ирландия, Литва, Нидерландия, Португалия, Финландия (положение към 17.10.2019 г.).

⁵¹ Директива (ЕС) 2016/680, 27.4.2016 г.

⁵² Вж. Шестнадесетия доклад за напредъка по създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност (СОМ(2018) 690 final, 10.10.2018 г.).

⁵³ Словения изпрати уведомление за частично транспониране. Испания не е уведомила за транспониране. Въпреки че Германия изпрати уведомление за пълно транспониране, Комисията е на мнение, че транспонирането не е пълно (положение към 17.10.2019 г.).

⁵⁴ Гърция и Испания.

⁵⁵ Германия.

В момента Комисията извършва оценка на транспонирането на **Четвъртата директива относно борбата с изпирането на пари**⁵⁷, като същевременно проверява дали държавите членки прилагат правилата. Те трябваше да транспонират директивата в националното си право до 26 юни 2018 г. Комисията продължава да води производства за установяване на нарушение срещу 21 държави членки, тъй като прецени, че получените от държавите членки уведомления не доказват пълно транспониране на тази директива⁵⁸.

Комисията оцени съответствието на разпоредбите за транспониране на **директивите, свързани с киберпрестъпността**. През юли и октомври 2019 г. тя започна производства за установяване на нарушение срещу 23 държави членки⁵⁹, тъй като прецени, че националното законодателство за изпълнение, за което тези държави членки са уведомили, не представлява правилно транспониране на **Директивата относно борбата със сексуалното насилие над деца**⁶⁰. Също през юли и октомври 2019 г. Комисията започна производства за установяване на нарушение срещу четири държави членки⁶¹, тъй като прецени, че националното законодателство за изпълнение, за което тези държави са уведомили, не транспонира правилно **Директивата относно атаките срещу информационните системи**⁶².

Комисията призовава държавите членки спешно да предприемат необходимите мерки за пълно транспониране на следните директиви в националното законодателство и да уведомят за тях Комисията:

- **Директивата на ЕС за резервационните данни на пътниците**, по отношение на която 1 държава членка все още не е изпратила уведомление за транспониране в националното законодателство, а 1 държава членка трябва да допълни уведомлението си за транспониране⁶³;
- **Директивата относно борбата с тероризма**, по отношение на която 2 държави членки все още не са изпратили уведомление за транспониране в националното законодателство, а 1 държава членка трябва да допълни уведомлението си за транспониране⁶⁴;
- **Директивата относно контрола на придобиването и притежаването на оръжие**, по отношение на която 8 държави членки все още не са изпратили уведомление за транспониране в националното законодателство, а 7 държави членки трябва да допълнят уведомленията си за транспониране⁶⁵;

⁵⁶ Гърция уведоми за пълно транспониране, което понастоящем се оценява от Комисията.

⁵⁷ Директива (ЕС) 2015/849, 20.5.2015 г.

⁵⁸ Австрия, Белгия, България, Германия, Дания, Естония, Ирландия, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Румъния, Словакия, Унгария, Финландия, Франция, Чехия и Швеция (положение към 17.10.2019 г.). Преди това бяха приключени 7 производства за установяване на нарушение във връзка с директивата.

⁵⁹ Австрия, Белгия, България, Германия, Гърция, Естония, Испания, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Унгария, Финландия, Франция, Хърватия, Чехия и Швеция.

⁶⁰ Директива 2011/93/ЕС. 13.12.2011 г.

⁶¹ България, Италия, Португалия и Словения.

⁶² Директива 2013/40/ЕС, 12.8.2013 г.

⁶³ Словения изпрати уведомление за частично транспониране. Испания не е изпратила уведомление за транспониране (положение към 17.10.2019 г.).

⁶⁴ Гърция и Люксембург не са изпратили уведомление за транспониране. Полша съобщи за частично транспониране (положение към 17.10.2019 г.).

⁶⁵ Белгия, Естония, Обединеното кралство, Полша, Словакия, Чехия и Швеция уведомиха за мерки, с които се транспонират част от новите разпоредби. Германия, Гърция, Испания, Кипър, Люксембург,

- **Директивата относно правоприлагането в областта на защитата на данните**, по отношение на която 1 държава членка все още не е изпратила уведомление за транспониране в националното законодателство, а 2 държави членки трябва да допълнят уведомленията си за транспониране⁶⁶;
- **Четвъртата директива относно борбата с изпирането на пари**, по отношение на която 21 държави членки трябва все още да допълнят уведомлението си за транспониране⁶⁷;
- **Директивата относно борбата със сексуалното насилие над деца**, по отношение на която бяха образувани производства за установяване на нарушение във връзка с неправилно транспониране срещу 23 държави членки⁶⁸;
- **Директивата относно атаките срещу информационните системи**, по отношение на която бяха образувани производства за установяване на нарушение във връзка с неправилно транспониране срещу 4 държави членки⁶⁹.

2. Подготвеност и защита

Изграждането на устойчивост спрямо заплахите за сигурността е важна част от работата за ефективен и истински Съюз на сигурност. Комисията подпомага държавите членки и местните органи да подобрят защитата на обществените пространства с изпълнението на Плана за действие от октомври 2017 г. и на Партньорството за сигурност на обществените пространства от януари 2019 г. в рамките на Програмата на ЕС за градовете. В тази работа участват градове, които се обърнаха към Комисията с молба за подкрепа в преодоляването на предизвикателствата, пред които са изправени при защитата на обществените пространства.

Обменът на най-добри практики между местните органи и с частните оператори е от съществена важност за постигането на по-голяма сигурност на обществените пространства. Тази тематика беше в основата на **Европейската седмица на сигурността**, проведена в Ница, Франция, от 14 до 18 октомври 2019 г. и организирана в рамките на финансирания от ЕС проект „Protect Allied Cities against Terrorism in Secure Urban Areas“. Проявата, която събра заедно 500 участници от градове в цяла Европа, национални органи и научноизследователски институции, подчерта значението на тясното сътрудничество между всички заинтересовани страни, публични и частни, както и ролята на новите технологии за по-добрата защита на градовете. Защитата на обществените пространства беше застъпена и в рамките на **Европейската седмица на регионите и градовете**, състояла се в Брюксел от 7 до 10 октомври 2019 г., с работна среща относно Партньорството за сигурност на обществените пространства по Програмата на ЕС за градовете. Бяха обсъдени ролята на местните органи в сферата на

Румъния, Словения и Унгария не са уведомили за никакви мерки за транспониране (положение към 17.10.2019 г.).

⁶⁶ Словения изпрати уведомление за частично транспониране. Испания не е уведомила за транспониране. Въпреки че Германия изпрати уведомление за пълно транспониране, Комисията е на мнение, че транспонирането не е пълно (положение към 17.10.2019 г.).

⁶⁷ Австрия, Белгия, България, Германия, Дания, Естония, Ирландия, Италия, Кипър, Латвия, Литва, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Румъния, Словакия, Унгария, Финландия, Франция, Чехия и Швеция (положение към 17.10.2019 г.).

⁶⁸ Австрия, Белгия, България, Германия, Гърция, Естония, Испания, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Унгария, Финландия, Франция, Хърватия, Чехия и Швеция.

⁶⁹ България, Италия, Португалия и Словения.

политиката на сигурност, нормативната уредба на ЕС и финансирането за справяне с основните предизвикателства пред сигурността в обществените градски пространства, както и основни теми като иновациите чрез интелигентни решения и технологии, в това число концепцията за сигурност при проектирането, предотвратяването на заплахи за сигурността и социалното приобщаване. Комисията допринася и за стимулиране на новаторството на градовете в тези области посредством последната си покана за представяне на предложения за иновативни дейности за градско развитие; резултатите от нея бяха обявени през август 2019 г. Сред избраните предложения фигурират три проекта, в рамките на които градовете (Пирея в Гърция, Тампере във Финландия и Торино в Италия) ще изпробват нови решения по въпроси на градската сигурност⁷⁰.

На 7 октомври 2019 г. Комисията организира среща с представители на еврейските, мюсюлманските, християнските и будистките общности, на която да се обсъдят начините за по-добра **защита на местата за богослужение** и нуждите на различните религиозни групи. По време на срещата, която беше проведена в рамките на изпълнението на Плана за действие на ЕС от 2017 г. за подкрепа на защитата на обществените пространства, стана ясно, че има съществени разлики в нивото на осведоменост и подготвеност на различните религиозни общности по въпросите на сигурността, като беше подчертано значението на по-нататъшния обмен на добри практики. Срещата показва също така, че въвеждането на основни мерки за сигурност и подобряването на осведомеността по въпросите на сигурността не са несъвместими с поддържането на отворен и достъпен характер на местата за богослужение. Комисията ще събира на своята електронна експертна платформа добри практики и материали за повишаване на осведомеността и ще постави този въпрос на вниманието на органите за сигурност на държавите членки в рамките на публично-частния форум за защита на обществените пространства.

Специфична област, която изисква допълнително внимание, е нарастващата заплаха от **безпилотни летателни апарати** за сигурността на критичната инфраструктура и обществените пространства. В допълнение към наскоро приетото законодателство⁷¹ на ЕС за безопасната експлоатация на безпилотни летателни апарати във въздушното пространство на пилотирано въздухоплаване, и без да омаловажава възможностите за благотворно използване на тези апарати, Комисията подкрепя държавите членки в проследяването на тенденциите при злонамереното използване на безпилотни летателни апарати, като финансира подходящи научни изследвания и улеснява тестването на мерки за противодействие. Обменът на опит и добри практики е от решаващо значение, както стана ясно от международната конференция на високо равнище за борба със заплахите, произтичащи от безпилотни летателни системи, която се състоя в Брюксел на 17 октомври 2019 г. Проявата, организирана от Комисията, събра 250 участници от държавите членки, международни организации, партньори от трети държави, представители на промишлеността, академичните среди и гражданското общество, за да обсъдят предизвикателствата пред сигурността, породени от безпилотните летателни апарати, и начините за тяхното преодоляване. Срещата показва необходимостта да се извършват редовни оценки на риска във връзка с безпилотните летателни апарати и да се осъществява тясно сътрудничество между авиационните и

---

⁷⁰ Иновативните дейности за градско развитие са инструмент, съфинансиран от Европейския фонд за регионално развитие. За повече информация вж.: <https://www.uia-initiative.eu/en/call-proposals/4th-call-proposals>.

⁷¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/947 на Комисията от 24 май 2019 г. относно правилата и процедурите за експлоатация на безпилотни въздухоплавателни средства.

правоприлагащите органи при по-нататъшното разработване на европейско законодателство относно безопасното експлоатиране на такива летателни апарати. Необходимо е и допълнително тестване на мерки за противодействие на безпилотните летателни апарати чрез координиран европейски подход. Също така беше постигнато съгласие относно същественото значение на тясното сътрудничество между органите и индустрията, за да се гарантира, че безпилотните летателни апарати са безопасни, сигурни, оперативно надеждни и трудни за използване за злонамерени цели.

3. *Външно измерение*

Тъй като повечето рискове за сигурността, пред които е изправен Съюзът, надхвърлят границите на ЕС и представляват глобални заплахи, за изграждането на ефективен и истински Съюз на сигурност важна роля има сътрудничеството с партньорски държави, организации и съответните заинтересовани страни.

Обменът на информация заема централно място в това сътрудничество. Заедно с настоящия доклад Комисията прие препоръка до Съвета да разреши започването на преговори за **споразумение между ЕС и Нова Зеландия относно обмена на лични данни между Европол и новозеландските компетентни органи с цел да се противодейства на тежката престъпност и тероризма**. Това споразумение ще укрепи допълнително капацитета на Европол да си сътрудничи с Нова Зеландия във връзка с предотвратяването и борбата с престъпленията, които попадат в обхвата на целите на Европол. Въпреки че работната договореност между Европол и полицията на Нова Зеландия от април 2019 г. предоставя рамка за структурирано стратегическо сътрудничество, тя не предвижда правно основание за обмен на лични данни. Обменът на лични данни при пълно зачитане на правото на ЕС и на основните права е от съществено значение за ефективното оперативно полицейско сътрудничество. Преди това, въз основа на терористичната заплаха, свързаните с миграцията предизвикателства и оперативните нужди на Европол, Комисията определи осем приоритетни държави в региона на Близкия изток/Северна Африка, с които да започнат преговори⁷². Като се вземат предвид оперативните нужди на правоприлагащите органи в целия ЕС и възможните ползи от по-тясното сътрудничество в тази област, за което свидетелстват мерките след нападението в Крайстчърч през март 2019 г., Комисията счита за необходимо да добави Нова Зеландия като приоритетна държава, с която да се започнат преговори в краткосрочен план.

Друг ключов елемент на сътрудничеството на Съюза с трети партньорски държави в областта на сигурността е предаването на **резервационни данни на пътниците**. На 27 септември 2019 г. Комисията прие препоръка до Съвета да разреши започването на преговори за споразумение между **ЕС и Япония** за предаването на резервационни данни на пътниците за предотвратяване и борба с тероризма и други тежки международни престъпления при пълно зачитане на гаранциите за защита на данните и основните права⁷³. В момента препоръката се разглежда на равнище работни групи в Съвета и Комисията призовава Съвета да приеме бързо мандат за преговори с Япония. Постигането на договореност преди Олимпийските игри през 2020 г. ще бъде от реална полза за сигурността.

---

⁷² Вж. Единадесетия доклад за напредъка по създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност (COM(2017) 608 final, 18.10.2017 г.). Приоритетните държави са Алжир, Египет, Израел, Йордания, Ливан, Мароко, Тунис и Турция.

⁷³ COM(2019) 420 final, 27.9.2019 г.

На световно равнище Комисията подкрепя работата на **Международната организация за гражданско въздухоплаване** за създаването на стандарт за обработването на резервационните данни на пътниците. Това е в отговор на призива, изразен в Резолюция 2396 на Съвета за сигурност на ООН, към всички държави — членки на ООН, да изградят капацитет за събиране, обработване и анализ на резервационни данни на пътниците. На 13 септември 2019 г. Комисията представи предложение⁷⁴ за решение на Съвета относно позицията, която трябва да се заеме от името на ЕС в Международната организация за гражданско въздухоплаване във връзка със стандартите и препоръчителните практики относно резервационните данни на пътниците. В момента предложението се разглежда на равнище работни групи в Съвета и Комисията призовава за бързото приемане на решението на Съвета. Позицията на Съюза и неговите държави членки беше изложена и в информационен документ, озаглавен „Стандарти и принципи за събиране, използване, обработка и защита на резервационните данни на пътниците“ и представен на 40-ата сесия на Асамблеята на Международната организация за гражданско въздухоплаване.

Комисията работи за бързо финализиране на ново споразумение за резервационните данни на пътниците с **Канада**. Междувременно през лятото бяха започнати комбинираният съвместен преглед и съвместна оценка на споразумението за резервационните данни на пътниците с **Австралия** и съвместната оценка на споразумението за резервационните данни на пътниците със **Съединените щати**, като началото беше поставено с посещения в Канбера и Вашингтон съответно през август и септември 2019 г. На 14 октомври 2019 г. на закрито заседание Комисията информира Комисията по граждански свободи, правосъдие и вътрешни работи на Европейския парламент за актуалното състояние на работата с Япония, Австралия и Канада относно резервационните данни на пътниците.

Отбелязан е напредък и в сътрудничеството в областта на сигурността с партньорите от **Западните Балкани** в изпълнение на Съвместния план за действие от октомври 2018 г. относно борбата с тероризма за Западните Балкани. На 9 октомври Комисията подписа с Албания и Република Северна Македония две необвързващи двустранни споразумения за борба с тероризма⁷⁵. Тези споразумения определят специално разработени приоритетни действия, които органите на съответната държава партньор трябва да предприемат, обхващат петте цели на Съвместния план за действие⁷⁶ и посочват подкрепата, която Комисията възнамерява да предостави. През идните седмици се очаква да бъдат подписани подобни договорености и с останалите партньори от Западните Балкани. Освен това на 7 октомври 2019 г. Комисията подписа споразумение с Черна гора за сътрудничество за управление на границите между Черна гора и Европейската агенция за гранична и брегова охрана. То дава възможност на Агенцията да подпомага Черна гора при управлението на границите, за да се противодейства на незаконната миграция и трансграничната престъпност, и по този начин да се повиши сигурността по външната граница на ЕС.

⁷⁴ COM(2019) 416 final, 13.9.2019 г.

⁷⁵ https://ec.europa.eu/home-affairs/news/news/20191009_security-union-implementing-counter-terrorism-arrangements-albania-north-macedonia_en

⁷⁶ Съвместният план за действие предвижда действия във връзка със следните пет цели: солидна рамка за борба с тероризма; ефективно предотвратяване и противодействие на насилническият екстремизъм; ефективен обмен на информация и оперативно сътрудничество; изграждане на капацитет за борба с изпирането на пари и с финансирането на тероризма; укрепване на защитата на гражданите и инфраструктурата.

С цел да се засили сътрудничеството с държавите партньори в борбата с общите заплахи за сигурността, Комисията призовава Съвета:

- да приеме разрешението за започване на преговори по споразумение между ЕС и **Нова Зеландия** относно обмена на лични данни за целите на борбата с тежката престъпност и тероризма;
- да приеме разрешението за започване на преговори по споразумение между ЕС и **Япония** относно предаването на резервационни данни на пътниците;
- да приеме предложеното **Решение на Съвета относно позицията, която трябва да се заеме от името на ЕС в Международната организация за гражданско въздухоплаване** във връзка със стандартите и препоръчителните практики относно резервационните данни на пътниците.

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В настоящия доклад се описва широкият набор от мерки, които ЕС предприема за справяне с общите заплахи в Европа и за подобряване на нашата колективна сигурност. Със споделеното разбиране, че днешните предизвикателства за сигурността се преодоляват най-добре чрез съвместна работа и в сътрудничество с трети държави, напредъкът към ефективен и истински Съюз на сигурност е резултат от тясното сътрудничество между широк кръг от участници, които изграждат взаимното доверие, споделят ресурси и се изправят заедно пред заплахите. В този процес участват всички равнища на управление — от градовете и другите местни участници, регионите и националните органи до равнището на ЕС с Европейския парламент и Съвета, с участието на публичните органи, агенциите на ЕС, участници от частния сектор и гражданското общество, и като се използват експертен опит, инструменти и ресурси в различни области на политиката, като транспортната политика, цифровия единен пазар или политиката на сближаване. По този начин работата в Съюза на сигурност е част от защитата на основните права, опазването и отстояването на нашите ценности.

Работата за изграждането на ефективен и истински Съюз на сигурност трябва да продължи. Необходимо е бързо да се постигне съгласие по важни текущи инициативи, а именно: 1) законодателното предложение относно премахването на терористично съдържание онлайн, 2) законодателното предложение за подобряване на достъпа на правоприлагащите органи до електронни доказателства, 3) законодателното предложение за създаване на Европейски център за промишлени, технологични и изследователски експертни познания в областта на киберсигурността и Мрежа от национални координационни центрове, и 4) представените законодателни предложения относно по-надеждни и по-интелигентни информационни системи за управление на сигурността, границите и миграцията. Договорените мерки и инструменти трябва да се превърнат в оперативна реалност на място, а законодателството на ЕС да се изпълнява своевременно и изцяло от всички държави членки, за да се проявят всички негови ползи за сигурността. По-специално, от съществено значение е всички държави членки да приложат приетото неотдавна законодателство за оперативната съвместимост на информационните системи на ЕС в областта на сигурността, управлението на границите и миграцията, за да се постигне амбициозната цел за пълна оперативна съвместимост до 2020 г. И накрая, Европа трябва да остане бдителна по отношение на възникващите и променящите се заплахи и да продължи съвместната работа за повишаване на сигурността на всички граждани.